

El món fantàstic de Lola Anglada

Ignasi Aragay

Avui, 28/11/2000

La trajectòria professional de Lola Anglada queda reflectida en un llibre de caràcter biogràfic i estilístic, obra de Montserrat Castillo i publicat per la nova editorial Meteora.

Lola Anglada o la creació del paradís propi ressegueix la carrera artística de la primera dibuixant professional de Catalunya, 'un clàssic en el bon sentit de la paraula', com escriu Ignasi Riera al pròleg. Amb aquest volum, la historiadora de la il·lustració Montserrat Castillo fa realitat el seu homenatge particular a una autora el llegat de la qual no ha tingut sort. Més enllà de l'educació sentimental dels avis, les joves generacions desconeixen els personatges i l'estil d'una Lola Anglada que, si hagués nascut a Anglaterra, segurament no hauria deixat mai de ser editada. Aquí, el daltabaix de la Guerra Civil i l'oblit de la Transició no li han fet cap favor.

Montserrat Castillo, a partir de l'anàlisi detallada dels treballs més rellevants de Lola Anglada, ofereix en aquesta obra una visió completa i panoràmica de la creadora El més petit de tots, aquell nen antifeixista la imatge del qual il·lustra la portada del llibre publicat per la nova editorial Meteora com el número 1 de la col·lecció "Vides i Llegats". Tot i que el fil conductor de l'explicació remet a qüestions estilístiques, Castillo punteja el text amb fets biogràfics que ajuden a situar la dibuixant en l'ambient de la dinàmica artística i política de la Catalunya del primer terç de segle, anys de consolidació professional per a Anglada.

La família benestant i tradicional; la nena malaltissa, solitària i dibuixant precoç; la infantesa a Tiana envoltada de natura i mediterraneïtat; el mestratge primerenc de Joan Llaverias; els primers passos com a dibuixant d'En Patufet; les exposicions al Faiança Català de la jove promesa: l'opció per la professionalitat i la paral·lela renúncia als lligams del matrimoni i la maternitat; els inicials llibres de dibuixos (Magraneta, Les taronges d'or); el viatge iniciàtic a París: la creació de la revista La Nuri: la creixent implicació en la causa catalanista; les estrenes teatrals d'obres seves; el compromís antifeixista durant la guerra; la mort dels pares el 1940 i 1941; la feina callada en la llarga postguerra en una mena d'exili interior; i el reconeixement dels últims anys són algunes de les fites de la biografia de l'artista nascuda a Barcelona el 1882 i morta a Tiana el 1984.

Dibuixant i escriptora

Tot i que Lola Anglada va ser fonamentalment dibuixant --així es definia--, Montserrat Castillo s'encarrega de fer notar que des del principi, també va

dedicar-se a l'escriptura, bàsicament a través tant de contes com de peces teatrals per a infants. En el terreny artístic, situa Anglada com un esperit despert i independent ben connectat amb els ambients de l'època. Amb Enric Cristòfol Ricard i Joan Miró, que ja havia conegut a Barcelona, s'hi va retrobar a París, on també va fer amistat amb Josep Clarà i en especial amb Juli González i la seva família. A la capital francesa també va conèixer Francesc Macià, que li va encomanar la seva passió patriòtica i amb el qual va mantenir l'amistat tota la vida. De l'etapa francesa, Castillo repassa igualment la seva col·laboració per a Hachette, Nathan i Roudanez, i anota que no s'hi va quedar per la pressió familiar. També a París va començar la seva col·lecció de nines antigues, que el 1924 ja era la més important de Catalunya.

La humanització dels animals, la creació d'un món de fantasia a la seva mesura, la influència estilística anglesa i la comoditat dins el Noucentisme --on, segons Cirici Pellicer, ella representava l'espontaneïtat davant el culturalisme de D'Ors-- són altres aspectes que ressegueix aquesta primera biografia a fons de Lola Anglada.

La naturalitat en una dona-artista

Guadalupe Ortiz

Serra d'Or, 01/07/2001

Aquest llibre, amb una edició molt acurada, és digne de ser destacat per tres factors principals: El primer i obvi per als qui coneixen l'obra de Lola A. --com signava als inicis-- és que omple un buit que era anormal en un país que vol ser normal; encara ara hi ha molta gent que no sap qui és aquesta dona o que simplificant molt la identifica amb la creadora d'El més petit de tots i prou. En segon lloc, perquè va ser la primera dona catalana dedicada a l'art de la il·lustració i ho va poder fer de ple i amb la categoria i la naturalitat --amb algunes reserves-- dels seus companys --Apel·les Mestres, Joan Junceda, Santiago Rusiñol, etc.--, i va anar a París, s'hi va estar una temporada i conegué l'art del moment com ho van fer d'altres artistes. El tercer factor ve de la qualitat del llibre: no solament qualitat material, amb reproduccions d'originals, paper de qualitat, relligat amb tapa dura i amb sobrecoberta, sinó sobretot per l'estudi detallat i aprofundit que li dedica Montserrat Castillo, crítica d'art i especialista en la il·lustració catalana d'inicis del segle XX. Aquest llibre és una delícia que agradarà a tothom, tant per les reproduccions com per l'estudi detallat que en fa l'autora resseguint la vida de l'artista, les influències, el que se'n deia a la premsa, l'evolució i els motius dels canvis, la mentalitat de l'artista, el seu posicionament durant la guerra civil, la defensa de les llibertats i la situació en què va quedar després de la gran desfeta. Un element que sorprèn amb la lectura d'aquest llibre és la posició de la dona-artista abans de

la guerra i la involució que aquesta provoca. Hi ha aspectes de la vida de Lola Anglada que fins fa poc eren relativament impensables en una dona artista, com la franquesa i el nivell d'igualtat que mantenia amb altres artistes, la llibertat de moviments, etc. En definitiva, un llibre que ens obre una mica més els ulls a l'obra d'una artista i a una època, que la guerra estroncà, en què la dona havia assolit una llibertat força considerable.

Lola Anglada o la creació d'un paradís propi

Faristol, 01/03/2001

Montserrat Castillo és de ben segur la historiadora i crític d'art que més s'ha especialitzat en el món de la il·lustració al nostre país. A la publicació, fa uns anys, d'estudis sobre Junceda, Joan D'Ivori, o bé sobre Grans il·lustradors catalans del llibre per a infants (1900-1939), hi afegeix ara aquest profund, minuciós i exhaustiu sobre la vida i obra de Lola Anglada, la primera il·lustradora professional a Catalunya. L'obra està estructurada per capítols que aborden cronològicament els períodes més importants de la vida de l'artista; en cadascun d'ells s'analitzen les col·laboracions, l'obra, els llibres de Lola Anglada, sense deixar mai de banda el context històric i social d'aquest segle, en el qual l'artista es movia i es comprometia en alguns moments tan importants com la Guerra Civil. La narració de l'obra, tal com diu Ignasi Riera en la introducció, avança "sense carregar de judicis personals, el relat net, clar, endreçat sobre l'itinerari vital de Lola Anglada" i acaba amb un catàleg exhaustiu de les obres il·lustrades per l'autora. L'edició, a càrrec de la nova editorial Meteora, és molt acurada, amb una gran nitidesa i precisió en els detalls i en la reproducció de les il·lustracions. Una excel·lent i delicada manera de començar.

Llibres: Lola Anglada

Diari d'Andorra, 01/03/2001

Diverses generacions de catalanoparlants van aprendre a llegir gràcies als contes escrits i il·lustrats per la polifacètica Lola Anglada (Barcelona, 1892 – Tiana, 1984). La historiadora de l'art Montserrat Carrillo s'ha capbussat en la vida i en l'obra d'aquesta pionera, i n'ofereix en aquest llibre, molt apropiadament subtítulat La creació del paradís propi, una biografia exhaustiva i apassionant, exquisidament editada per Meteora, amb fotografies d'època i il·lustracions que evoquen la Catalunya pròspera i optimista dels bojos anys vint. Si voleu

conèixer la gènesi el com i el perquè de clàssics de la literatura infantil en català --El més petits de tots, En Peret, La Nuri, La meva casa i el meu jardí, Margarida-- i les claus d'una personalitat artística i literària extraordinària, Lola Anglada és el vostre llibre. Per a petits, i també per a grans.

Lola Anglada o la creació del paradís propi

El Foradot, 01/04/2001

La historiadora i crítica d'art Montserrat Castillo, especialista en la il·lustració catalana i autora d'articles i llibres, entre els quals destaquen els dedicats a Joan Junceda, és l'encarregada d'obrir la col·lecció "Vides i llegats" de la nova i flamant editorial barcelonina Meteora. Una editorial petita però que, amb aquesta biografia sobre la il·lustradora Lola Anglada, enceta una singladura empresarial amb el vent favorable que propicia la qualitat, com a premissa bàsica, del segell.

El llibre, de format rectangular, permet integrar, harmònicament, text i il·lustracions als marges per explicar la vida i el context social i polític de l'època en què va viure Lola Anglada, la primera dibuixant professional que hi hagué a Catalunya i que va desenvolupar una fecunda activitat durant els anys vint i trenta. Coneguda per les seves col·laboracions a la revista. En Patufet, per il·lustrar llibres com la traducció catalana de Josep Carner d'Alícia en terra de meravelles de Lewis Carroll i per donar vida al personatge «El més petit de tots» --que apareix a la portada del llibre--, el petit milicià que duu la gorra frígia com a símbol de revolució. I és que Anglada també es va comprometre fermament amb el seu país, tant és així, que el seu activisme li atorgà una popularitat afegida a l'obtinguda en el seu treball creatiu. Aquesta garbellada de trets configuren la personalitat d'una dona moderna, exemple concret de l'entrada de la dona al món laboral als anys vint.